

27. veljače 2026.

broj 220

**KU
ZI
S?!
LIST ZA MLADU**

6

PREGLED

POKLADNE SVEČANOSTI

10

TEMA

PROFESIONALNA ORIJENTACIJA

14

TEMA

KAKO JE NASTALO VALENTINOVO?

22

MODA

»SCRIMP CHIC«

FOTO MJESECA

Marin bal u Lemešu

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Karolina Bašić

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Sakač

Suradnici: Lucija Horvacki,

Katarina Ivanković Radaković,

Josipa Dulić, Milijana Nimčević

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Mladi u ritmu zajedništva

Draga naša *Kužiš* družino,

Veljača je mjesec koji uvijek proleti brže nego što očekujemo, ali iza sebe ostavi puno događanja i susreta. I ove je godine bila u znaku poklada, prela i karnevala – vremena kada se tradicija ne čuva samo riječima, nego bogatom hranom, pjesmom, nošnjom, smijehom i zajedništvom. Od *Prela mladeži* i *Prela sićanja*, preko *Gupčeva bala* i *Petrovaradinskog karnevala*, do maškara i maskenbala, svugdje smo mogli vidjeti koliko je važno ono što nas povezuje. Posebno nas raduje što su dio tih događanja bili i mladi – kao sudionici, organizatori, folklorasi i tamburaši, a samim tim i čuvari običaja. Pokladno vrijeme podsjetilo nas je da tradicija nije nešto što stoji u vitrini, nego nešto što se živi. U ovom broju donosimo upravo takve tekstove i priče – o mladima i događanjima koji svojim trudom čuvaju identitet naše zajednice, ali i onima koji mu daju novu energiju.

Osim spomenutih prela i karnevala, u ovom broju možete čitati i o održanoj profesionalnoj orijentaciji srednjoškolaca u Đakovu, o sportskom danu u organizaciji udruge *Hrvatski Majur* – turniru u stolnom tenisu, kao i o drugim događanjima za mlade koja su obilježila ovaj mjesec. Donosimo i priču o aktivnostima i planovima Udruge građana *Hrvatski Majur*. Ako vam je potrebna dodatna motivacija za učenje i ostvarivanje ciljeva, u rubrici *Uspješni mladi* predstavljamo **Marka Ivankovića**, farmaceuta – medicinskog biokemičara, čija je priča zaista vrijedna hvale.

Veljača je, naravno, bila i mjesec ljubavi. Dan zaljubljenih ponovno nas je podsjetio na važnost malih znakova pažnje, podrške i razumijevanja – ne samo u partnerskim odnosima, nego i u prijateljstvu, obitelji i svakodnevnim susretima. U ovom broju možete čitati više o samom nastanku Valentinova, ali i o psihološkom aspektu ljubavi i zaljubljenosti – o zabudama, greškama i zdravom pristupu.

Dok polako ispraćamo zimu, pred nama su prvi mirisi proljeća, ali i nove obveze. Ispitni rokovi su u tijeku, a mnogi od vas balansiraju između učenja, proba, nastupa i svakodnevnih izazova. Uskoro nam stiže i Međunarodni dan žena – prilika da zastanemo i zahvalimo svim snažnim ženama koje oblikuju naše živote i našu zajednicu. Želimo vam puno uspjeha na ispitima i u školskim obvezama te da puni elana dočekate proljeće koje će, vjerujemo, pozitivno utjecati na sve nas.

Simbol mladosti, zajedništva i identiteta

Tradicionalna pokladna zabava *Prelo mladeži* održana je u petak, 13. veljače, u dvorani *Dukat* u organizaciji UG-a *Hrvatski Majur*. *Prelo mladeži* ove je godine okupilo više od 240 mladih iz Subotice i okoline, te iz Monoštora, Lemeša, Petrovaradina, Slankamena, Golubinaca i Surčina. Mlade je tijekom večeri zabavljao tamburaški ansambl *Ruže*.

Na početku večeri mladima se prvo obratio predsjednik UG-a *Hrvatski Majur* **Ninoslav Radak** koji je u svom obraćanju naglasio kako ga posebno raduje sve veći broj mladih koji dolaze na prelo iz različitih mjesta, jer to vidi kao jamstvo budućnosti i zajedništva. Također je podvukao koliko je važno njegovati tradiciju, budući da se u njoj ogleda identitet našeg naroda. Zatim se okupljenima obratila predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća i zastupnica u Hrvatskom saboru **Jasna Vojnić**, koja je i službeno otvorila *Prelo mladeži*. Zahvalila je organizatorima na ustrajnosti u priređivanju ovakvih događanja, kao i svima koji su svojim dolaskom podržali manifestaciju.

»Hvala vam što volite doći na prelo, što čuvate svoje običaje. Onaj koji čuva svoje običaje može biti privlačan i drugima. Čuvajte naše običaje, naše riči, poput fanka, a ne krofne. Divanite, čuvajte ikavicu, volite svoju nošnju, prelo, običaje. Mi iz Hrvatskog nacionalnog vijeća uvijek ćemo vam pomoći, kao i do sada. Dođite, budite aktivni. Ove godine biramo novi saziv HNV-a, pa se uključite. Svi koji ste puno-

ljetni upišite se u poseban popis birača da imate pravo izabrati, da vi budete ti koji će našu zajednicu dalje voditi. I svi koji želite, dođite i uključite se«, poručila je Vojnić.

Na kraju, mlade i samu večeru blagoslovio je fra **Bernard Barbarić**, a događaju je prisustvovao i upravitelj fondacije *Antun Gustav Matoš* iz Beograda, **Marin Piuković**. U razgovoru s mladima doznali smo više o njihovim dojmovima s prela te zašto ga smatraju značajnim.

Susret s prijateljima

Borna Dulić iz Tavankuta, kojemu je ovo bio drugi dolazak na *Prelo mladeži*, istaknuo je kako su mu se posebno svidjeli glazba i tombola u kojoj je imao sreće i osvojio nagradu.

»Prvi put sam na *Prelu mladeži* bio prošle godine. Na ovogodišnjem prelu mi se definitivno najviše svidjela glazba i tombola koju sam osvojio. Očuvanje tradicije mi izuzetno znači jer smatram da se obnavljanjem ovakvih običaja, te svih ostalih aktualnih običaja, čuva naš duh bunjevačkih Hrvata. Nisam upoznao nove ljude, ali sam se sreo sa starim prijateljima s kojima sam se davno čuo i vidio, pa je i to jedan od razloga zašto ne žalim što sam došao. Nemam konkretno poseban trenutak koji mi je značio, ali sam se svakako u svakom trenutku zabavljao. Preporučio bih i ostalim mladima, koji su aktivni u

hrvatskim zajednicama, da posjete prelo jer će im sigurno biti dobro kao i nama ostalima», kazao je Dulić.

Vesela atmosfera i snaga zajedništva

Dijana Orčić iz Đurđina, koja već godinama dolazi na okupljanje ovog tipa, opisala je atmosferu kao veselu i opuštenu, ispunjenu smijehom, glazbom i druženjem.

»Bila sam već i prethodnih godina na *Prelu mladeži* i ove godine, kao i ranijih, je bilo baš lijepo. Okupilo se dosta mladih, atmosfera je bila vesela, puno smijeha, glazbe i druženja. Najviše mi se svidjelo druženje s prijateljima te vidjeti kako mladi rado dolaze na ovakva okupljanja. Za mene ovi događaji predstavljaju čuvanje tradicije kroz druženje i zajedništvo koje nas povezuje. Družeći se s prijateljima koje već poznajem, primijetila sam ljude iz okolnih mjesta koje prvi put vidim, ali nisam upoznala nikoga novog. Svi smo se lijepo provodili, atmosfera je bila opuštena i vesela. *Prelo mladeži* bih svakome preporučila, jer okuplja ljude, pruža lijepo druženje i osjećaj zajedništva«, istaknula je Dijana.

Voditeljsko iskustvo

Marijan Rukavina iz Subotice ove je godine treći put sudjelovao na *Prelu mladeži*, ali mu je večer bila posebno značajna jer je prvi put vodio program.

»Najviše mi se dopala atmosfera, osjećalo se za zajedništvo i sve je bilo ispunjeno dobrom energijom. Za mene očuvanje tradicije znači čuvanje vlastitog identiteta i običaja. Sudjelovanje u tradicijskim događanjima, poput prela, za mene je vrlo važno jer tako aktivno doprinosim očuvanju običaja i bolje upoznajem njihovo značenje. Nisam posebno stekao nova prijateljstva, ali sam stekao vrijedno iskustvo. Ove godine sam prvi put vodio program na *Prelu mladeži*, što mi je bilo posebno drago i zna-

čajno iskustvo. Posebno ću dugo pamtit i druženje s prijateljima i razgovore s ljudima koje dugo nisam vidio. Preporučio bih mladima sudjelovanje na *Prelu mladeži* jer je to lijepa prilika za druženje, upoznavanje jedni drugih i naše tradicije, kao i za stvaranje lijepih uspomena«, naveo je Rukavina.

Tradicija, elegancija i ponos

Martina Ursić iz Petrovaradina kaže da su na nju ostavili dojam lijepo ukrašena dvorana te svečana odjeća mladih, koja je događaju dala posebnu eleganciju.

»Ono što je na mene ostavilo najjači dojam jest zajedništvo mladih Hrvata koji su pokazali koliko im znači njegovanje vlastite kulture i običaja. U vremenu kada se tradicija često zanemaruje, ovakvi susreti potvrđuju da još uvijek postoji snažna želja da se sačuva ono što nas povezuje i čini posebnima. *Prelo mladeži* nije samo zabava, već i simbol identiteta, prijateljstva i međusobnog poštovanja. Sigurna sam da će mi ova večer još dugo ostati u lijepom sjećanju kao primjer kako se tradicija i mladost mogu spojiti u jedno nezaboravno iskustvo«, naglasila je Martina.

Lucija Horvacki

Pokladne svečanosti u našem kraju

Karnevali i prela

I Hrvati u Vojvodini u pokladno vrijeme organiziraju svoje pokladne zabave – prela, balove, maškare/mačkare i karnevale. Ove manifestacije i danas imaju društvenu ulogu – one su prigoda za druženje i zabavu, ali i za očuvanje tradicije. U subotičkom kraju najpoznatija pokladna manifestacija svakako je *Veliko prelo*, uz koje se veže i *Prelo mladeži*, dok su značajne i druge manifestacije poput *Gupčeva bala* u Tavankutu, *Šokačke večeri* u Vajskoj, *Marinbala* u Lemešu, *Petrovaradinskog karnevala*, *Golubinačkih mačkara*, *Prela sićanja* i drugih.

Iako su pokladne svečanosti ove godine održane na više mjesta i u različitim oblicima, u nastavku izdvajamo neka od događanja koja su obilježila proteklo razdoblje, a da su u njihovu organizaciju i provedbu bili uključeni i mladi, čime se potvrđuje da tradicija ima svoju budućnost.

Mačkare u Golubincima

Iako su vremenske prilike ove godine poremetile planove organizatora, *Mačkare* u Golubincima nisu izostale. Umjesto tradicionalne povorke ulicama sela, program je prilagođen okolnostima, ali duh manifestacije ostao je vedar i razigran. Manifestacija je i ove godine okupila između 200 i 250 sudionika. Grupe iz Leskovca i Šapca, članice Federacije europskih karnevalskih gradova, ponovno su sudjelovale, a pridružili su im se i članovi KUD-a *Zora* iz Piškorevaca. Sudjelovali su i predstavnici iz Surčina, Šida i Petrovaradina.

Program je održan u Osnovnoj školi 23. oktobar, uz tradicionalno druženje uz kuhano vino, kobasice, čaj i salenjake.

6

Sama riječ »karneval« nastala je od talijanskih riječi »carne vale« što znači »zbogom meso«. Karneval je vezan uz poklade – razdoblje veselja i slavlja prije uskrasnoga posta (korizme). To je vrijeme obilježeno bogatijom i jačom hranom, zabavama i glazbom, kao svojevrsna priprema za razdoblje odricanja. Korijeni karnevalskih običaja sežu duboko u srednji vijek, ali i u pretkršćanska vremena. Prema navodima s *enciklopedija.hr*, običaji su u prvom redu imali magijski, apotropejski karakter: prurušavanjem, nošenjem odjeće naopako, stvaranjem zaglušne buke i raznim simboličnim radnjama nastojalo se otjerati zimu, demone i zle sile te prizvati proljeće i plodnost.

U srednjem vijeku karneval je imao i snažnu društvenu dimenziju. Tih je dana svijet bio okrenut »naopačke« – brisale su se društvene razlike, a niži slojevi dobivali su priliku ismijavati autoritete. Sluge su oponašale gospodare, muškarci su se odijevali u žensku odjeću, a buka i veselje simbolično su tjerali sve negativno iz zajednice. Danas je karneval izgubio dio svoje nekadašnje društvene oštine, ali je zadržao duh zajedništva, veselja i opuštanja. Umjesto zlih duhova, ljudi danas simbolično »tjeraju brige«, okupljajući se u radosti i druženju.

Pokladni maskenbal u Novom Slankamenu

U Hrvatskom domu u Novom Slankamenu, u organizaciji HKPD-a *Stjepan Radić*, održan je pokladni

maskenbal. Nova uprava Društva obnovila je ovu tradiciju nakon nekoliko godina stanke, a zadovoljstvo odazivom sudionika i sponzora potvrđuje da interes za ovakve manifestacije ne jenjava.

Maskenbal u Rumi

HKPD *Matija Gubec* iz Rume organiziralo je maskenbal, tamošnji tradicionalni pokladni običaj. Članovi Udruge i njihovi gosti, od djece do starijih, odjeveni u kostime, okupili su se u prostorijama Društva. Po obi-

čaju, izabrane su i najuspjelije maske. Iako su, kako kažu, svi pobjednici, jer je cilj maskara njegovanje tradicije i druženje.

Petrovaradinski karneval

U organizaciji HKPD-a *Jelačić* i *Petrovaradin media* održan je Petrovaradinski karneval koji je okupio oko stotinu sudionika različitih generacija. Povorka se kretala od Molinarijeva parka do prostorija Do-

brovoljnog vatrogasnog društva Petrovaradin, gdje su se kostimirane i maskirane skupine predstavile. Na čelu povorke bio je fijaker s »kraljicom« karnevala – **Martinom Ursić**, u pratnji malih princeza.

Osim petrovaradinskih domaćina, sudjelovali su članovi HKPD-a *Tomislav* iz Golubinaca, HKUPD-a

Stanislav Prepek iz Novog Sada, Hrvatske čitaonice Fischer iz Surčina, DVD-a Petrovaradin i Srpsko-češkog udruženja Beseda Petrovaradin.

Podsjetimo, pokladni karneval u Petrovaradinu ima dugu tradiciju, a organizirano se priređivao od tridesetih godina 20. stoljeća. Nakon osam desetljeća stanke manifestacija je obnovljena 2023. godine.

Veliko prelo u Subotici

Okupivši oko 450 sudionika, u dvorani Tehničke škole Ivan Sarić u Subotici održano je *Veliko prelo*, pokladna manifestacija u organizaciji HKC-a *Bunjevačko kolo*. Prvo *Veliko prelo* održano je daleke 1879. godine, a s manjim ili većim prekidima, tradicija njegova održavanja očuvana je do danas.

Proглаšene su i najbolje prelske pjesme. Prvu nagradu dobila je **Željka Zelić Nedeljković** za *Ambar sićanja*, druga nagrada pripala je **Klari Dulić Ševčić** za pjesmu *Oko prela*, a treća **Bori Karadži**, autoru pjesme *Sićanja na prela*.

Posjetitelji, kao i oni aktivni na društvenim mrežama, mogli su glasovati i za »najlipču prelju« *Velikog prela*. Ovu titulu ponijela je **Ivona Stantić**, za prvu pratilju izabrana je **Dunja Vojnić Hajduk**, koja je

dobila i najviše glasova u Facebook glasovanju, dok je za drugu pratilju izabrana **Iva Francišković**.

Po tradiciji, priređena je i »živa slika«, prikaz nekađanje slike prela, a ovogodišnji domaćini bili su **Ja-**

sna i Antun Kujundžić, te obitelj **Marine i Branka Mamužića** s djecom. Nastupili su i folklorasi Centra, a gosti su se zabavljali uz ansamble *Ruže* i *Hajo* a priređena je i bogata tombola.

Bunjevačko prelo u Zagrebu

I ove je godine *Bunjevačko prelo* u Zagrebu okupilo bunjevačke Hrvate podrijetlom sa sjevera Bač-

ke i njihove prijatelje. Predsjednica Organizacijskog odbora **Maja Buza Romić** istaknula je kako je običaj bunjevačkog prela u Zagrebu obnovljen 2016. godine te da se od tada, već deset godina, redovito održava, okupljajući sve veći broj sudionika iz Hrvatske i inozemstva, s ciljem očuvanja povezanosti sa zavičajem i bunjevačkom tradicijom.

Program su pjesmom i plesom obogatili članovi HKC *Bunjevačko kolo*, tamburaški ansambl *Ruže* i vokalna solistica **Marija Kovač**.

Prelo u Somboru

U Hrvatskom domu u Somboru održano je 92. Veliko bunjevačko-šokačko prelo. U punoj dvorani okupili su se gosti iz Subotice, Lemeša, Monošto-

ra, Berega, Male Bosne, Tavankuta, Bajmoka... Prelo su otvorili članovi folklorne sekcije HKUD-a *Vladimir Nazor* koji su na pozornici prikazali nekadašnju igranku.

Za glazbeni dio ove godine bio je zadužen **Šima Jovanovac** uz pratnju TS *Žeteoci* iz Osijeka i TS *Ruže* iz Subotice.

XVII. Gupčev bal u Tavankutu

Sedamnaesti po redu *Gupčev bal*, u organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec*, održan je u velikoj dvorani Doma kulture u Tavankutu. Riječ je o jednom od najposjećenijih balova/prela koji se tradicionalno održavaju u vrijeme poklada i za koji se uvijek traži karta više.

Za dobru zabavu pobrinuli su se tamburaški sastavi *Biseri* iz Subotice i *Astal* iz Požege, a kao i uvijek, organizirana je bogata tombola gdje je glavna nagrada bila smart televizor.

Prigodom otvorenja posebna zahvala upućena je Požeško-slavonskoj županiji koja je pomogla da bal bude održan na višem nivou.

Prelo sićanja u Subotici

Posljednja nedjelja pred korizmu, već 16. godina rezervirana je za posljednju pokladnu manifestaciju – *Prelo sićanja*. Tako je bilo i ove godine. Sudionici prela odjeveni u svečanu zimsku bunjevačku nošnju okupili su se u središtu Subotice, kod spomenika Presvetog Trojstva, te su se svi skupa uputili na svetu misu u franjevačku crkvu sv. Mihovila Arkan-

đela. Misno slavlje predvodio je gvardijan subotičkog samostana fra **Ivan Miklenić** u zajedništvu s predsjednikom Katoličkog društva *Ivan Antunović* vlč. **Josipom Štefkovićem** i vlč. dr. **Ivicom Ivankovićem Radakom**.

Nakon mise slavlje je nastavljeno u dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, gdje je više od stotinu sudionika nastavilo druženje uz tamburaše, igru, kartanje, vino i neizostavnu pokladnu deliciju – *fanke*. Gosti ovogodišnjeg *Prela sićanja* bili su iz Berega, iz HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* također odjeveni u svoju šokačku svečanu zimsku nošnju.

Ovo, 16. *Prelo sićanja* bit će upamćeno kao jedno od posjećenijih prela, ali i po velikom broju mladih, te činjenice da se za ovo prelo iz godine i godinu šiva nova nošnja, što dokazuje i ono što je fra Ivan rekao: »Možemo imati budućnost jedino ako imamo sadašnjost«.

Mladi pred važnom odlukom

Profesionalna orijentacija u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća te uz potporu HPD-a *Bela Gabrić* i udruge *Pleter*, održana je od 15. do 17. veljače u prostorijama *Kuće susreta* u Đakovu.

Program je osmišljen i prilagođen učenicima 3. i 4. razreda srednje škole, pred kojima je važna odluka o daljnjem obrazovanju. Cilj programa bio je upoznavanje učenika s vlastitim sposobnostima i interesi-

»Profesionalna orijentacija mi je jako značila jer mi je pomogla da bolje upoznam sebe, svoje interese i sposobnosti. Kroz radionice i razgovore dobila sam jasniju sliku o svom budućem putu, što mi je donijelo osjećaj sigurnosti i mira. Sve je bilo odlično organizirano – od smještaja do same atmosfere. Ekipe je bila predivna, brzo smo se povezali i druženja su bila ispunjena smijehom, iskrenim razgovorima i među-

sobnom podrškom. Posebno su mi značile mise i zajednički trenuci molitve jer su me dodatno duhovno ispunili i približili drugima. Razgovori s voditeljima i ostalim prijateljima bili su otvoreni, poticajni i vrlo korisni. Cijelo iskustvo me obogatilo i psihički i duhovno te sam se vratila kući sretna, zahvalna i još motiviranija za svoju budućnost«.

Lea Vojnić, učenica 4. razreda gimnazije *Svetožar Marković* u Subotici, nakon programa izjavila je sljedeće:

»Profesionalna orijentacija (GPS) je veoma kvalitetno orga-

ma te mogućnostima nastavka školovanja, odnosno pružanje pomoći pri odabiru fakulteta.

Profesionalne testove sposobnosti i interesa, test ličnosti te individualne razgovore s učenicima realizirali su diplomirana psihologinja i predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** i vlč. **Vinko Cvijin**. Pomoć u organizaciji i provedbi radionica pružile su predsjednica Odbora za obrazovanje **Nataša Francuz**, koordinatorka izvannastavnih aktivnosti **Tanja Stantić** i studentica i buduća učiteljica **Dunja Šimić**.

»Divno je gledati mlade kako odgovorno pristupaju svojoj budućnosti, hrabro ulaze u vlastitu nutrinu i traže svoj put. Svaki njihov otkriveni talent i svaka ideja izlazi iz njih kao dar koji nas sve obogaćuje. I prekrasno je biti uz njih dok tragaju, pravi su biser naše zajednice«, zaključila je Jasna Vojnić nakon završetka programa.

Jedna od sudionica bila je **Iva Francišković**, učenica 3. razreda gimnazije *Svetožar Marković* u Subotici:

niziran program koji nas jasno usmjerava ka budućnosti. Program me je naveo na duboku samorefleksiju i promišljanje o vlastitim interesima i ciljevima. Uz dobro organizirane aktivnosti imali smo i vremena za zabavu i druženje, što je dodatno upotpunilo ovo predivno iskustvo.«

K. U.

Stručni suradnik s međunarodnim planovima

Dvadesetčetverogodišnji **Marko Ivanković** dolazi iz Niša, a prošle je godine diplomirao na Farmaceutskom fakultetu u Beogradu, na smjeru farmacija – medicinska biokemija. Zahvaljujući izvrsnom uspjehu i aktivnom sudjelovanju u brojnim izvanstavnim aktivnostima, proglašen je studentom generacije. Marko je primjer svestranosti, predanosti i dobre organizacije. Tijekom studija razvijao je različite interese, a s istim entuzijazmom nastavio je i nakon diplomiranja. Uz odrađivanje pripravničkog staža, na poziv svojih profesora angažiran je i na fakultetu kao stručni suradnik. Njegova ambicija tu ne prestaje – u budućnosti planira otići u inozemstvo kako bi ondje nastavio graditi svoj profesionalni put i dodatno se usavršavati.

KUŽIŠ?!: Kako bi opisao svoje iskustvo studiranja?

Studiranje je bilo zahtjevno. Iziskuje dosta vremena i posvećenosti, kako na samom fakultetu, tako i van njega. Znanje koje sam stekao tijekom studiranja znači mi u samom poslu i otvorilo mi je vidike, naročito jer me samo polje mojih studija jako interesira i inspirira da znam još više. Ono što bih svaku mladu osobu savjetovao je da, ukoliko ima mogućnost da studira van rodnog mjesta, to i učini. Studiranje van rodnog mjesta razvija samostalnost i prilagođavanje novoj sredini, otvara priliku da se predstavite svijetu u novom svjetlu.

KUŽIŠ?!: Reci nam nešto više o svojim iskustvima na konferencijama i studentskim razmjenama.

Tijekom studija imao sam priliku posjetiti Lisabon, gdje sam također i obavljao praksu kao sastavni dio razmjene. Upoznao sam se sa stranom kulturom ne samo kroz arhitekturu ili ukusnu hranu, već i kroz rad u drukčijem sustavu i naučio dosta toga što običan turist nema priliku. Također, bio sam na europskom kongresu studenata farmacije u Španjolskoj, jednoj od meni omiljenih država, kao i u Sloveniji na još jednom programu mobilnosti. Sva ova edukacija praćena je i bogatim društvenim programom, a iz iskustva tvrdim da mladi znanstvenici znaju za najbolji provod.

KUŽIŠ?!: Trenutno radiš kao stručni suradnik na fakultetu. Kako se snalaziš u ulozi predavača?

Ni sam ne znam kako sam završio tu, ali u ludilu ispita i diplomiranja tijekom studentskog pokreta smatram da nije moglo bolje. Uvijek sam smatrao da bi mi posao predavača dobro legao jer sam često svojim vršnjacima objašnjavao gradivo, čime sam i svoje

znanje znatno povećavao. Posao predavača mi omogućuje i da razvijem svoju vještinu govora i samopouzdanje. Doduše, čudan je osjećaj predstavljati autoritet nekome tko je samo par godina mlađi od tebe.

KUŽIŠ?!: Kako provodiš slobodno vrijeme i uspijevaš li balansirati sve obveze?

Iako se trudim da posao radim sa zadovoljstvom, ipak on oduzima dosta energije te mi znači razonoda različitog tipa. Trudim se održavati svoja interesiranja koja sam stekao i njegovao i tijekom studija, samo s manjim intenzitetom, jer vremena sada imam znatno manje. Volim izlaziti, posjećivati kazališta, muzeje, kina, učim jezike, bavim se fizičkim aktivnostima, uživam u prirodi, kao i heklanjem i pletenjem. U suštini, najbitniji su dobra organizacija i dobro poslagani prioriteti, što je uvijek lakše reći nego provesti u djelo.

KUŽIŠ?!: I za kraj, koju poruku bi želio poslati mladima kako bi ih motivirao da njeguju i istražuju svoje talente?

Često nailazim na vršnjake u kojima vidim dosta potencijala, ali s nedovoljno motivacije ili vjere. Zato bih poručio svim mladima da teže prema usavršavanju svojih vještina i znanja, dajući svakog dana malo više. Mislim da to »malo« na duže staze može napraviti veliku promjenu u životu, ali i u svijetu. Jedna od naših obveza jest da ostavimo svijet malo bolji od onog kakav smo zatekli kada smo došli.

Katarina Ivanković Radaković

UG »Hrvatski Majur« Sportski dan

Mladi koji grade budućnost

»Naš temeljni cilj jest okupljanje mladih te organiziranje aktivnosti koje će im biti zanimljive, prilagođene i dostupne«, kaže predsjednik udruge Ninoslav Radak

Veljača je za Udrugu građana *Hrvatski Majur* protekla u znaku zajedništva, tradicije i sporta. Nakon *Prela mladeži*, koje je i ove godine okupilo velik broj mladih i potvrdilo koliko su ovakva okupljanja važna za očuvanje identiteta i međusobno povezivanje, članovi udruge organizirali su i Sportski dan – turnir u stolnom tenisu koji je protekao u dobroj atmosferi, sportskom duhu i druženju. Turnir je okupio mlade entuzijaste, a najboljima su uručena prigodna priznanja. Događaj je realiziran uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, čime je još jednom potvrđena važnost inicijativa koje povezuju mlade kroz sport, kulturu i društveni angažman.

No, iza tih događaja stoji kontinuiran rad Udruge koja je osnovana 2010. godine s ciljem animiranja i povezivanja mladih pripadnika hrvatske zajednice u Vojvodini. Kroz društveno-edukativne programe, seminare, studentska putovanja i manifestacije poput *Gastrofesta*, *Sportskog dana* i *Prela mladeži*, *Hrvatski Majur* već godinama gradi prostor susreta, suradnje i jačanja nacionalne samosvijesti mladih. O radu Udruge, izazovima, planovima i viziji za budućnost razgovarali smo s predsjednikom **Ninoslavom Radakom**.

KUŽIŠ?!: Kako biste danas opisali Udrugu *Hrvatski Majur* i njezinu ulogu u hrvatskoj zajednici u Vojvodini?

Nakon dugog niza godina rada mogu reći da je udruga *Hrvatski Majur* danas postavljena na čvrste temelje i da korača naprijed s jasno definiranim ciljem i vizijom. Put kojim želimo ići jasno je koncipiran te povratka više nema – možemo samo nastaviti napredovati i razvijati se. Uloga naše Udruge u hrvatskoj zajednici prije svega je okupljanje mladih, ali se kroz svoje programe trudimo uključiti i one mlade koji su možda izvan zajednice ili na njezinu rubu.

KUŽIŠ?!: Koji je temeljni cilj rada Udruge i što Vas osobno motivira u tom radu?

Osobnu motivaciju pronalazim upravo u radu s mladima jer su oni ključ naše zajednice – oni su zalag za budućnost. Naš temeljni cilj jest okupljanje mladih te organiziranje aktivnosti koje će im biti za-

nimljive, prilagođene i dostupne. Kroz takve programe nastojimo njegovati i čuvati identitet hrvatskog naroda, ali na način koji je mladima blizak i razumljiv. Smatram da je važno mladima ponuditi prostor u kojem mogu stvarati, družiti se i razvijati osjećaj pripadnosti.

KUŽIŠ?!: Koje aktivnosti provodite tijekom godine i koje među mladima izazivaju najveći interes?

Tijekom posljednjih pet godina postavili smo određene standarde kojih se držimo. To podrazumijeva tri veće manifestacije tijekom godine te više manjih radionica i aktivnosti, a kada uvjeti dopuste, organiziramo i studijska putovanja. Naše tri središnje manifestacije su *Gastrofest*, *Sportski dan* i *Prelo mladeži*. Upravo su se one pokazale kao mladima najzanimljivije i najposjećenije aktivnosti. Kroz njih uspijevamo spojiti druženje, tradiciju, sport i zajedništvo, što se pokazalo kao dobitna kombinacija.

KUŽIŠ?!: Je li danas teško okupiti mlade i zainteresirati ih za aktivan rad u Udruzi?

U današnje digitalno doba, kada živimo ubrzanim tempom života, svakako je izazov okupiti mlade i

Otvorena vrata za nove ideje

Udruga *Hrvatski Majur* poziva sve mlade koji žele sudjelovati u njihovom radu, pomoći ili predložiti nove ideje. Dobrodošle su inicijative, prijedlozi, ali i konstruktivne kritike jer, kako ističu, zajednica raste kroz dijalog i suradnju. Sve njihove aktivnosti i novosti možete pratiti na službenim Facebook i Instagram stranicama udruge, a svi zainteresirani mogu im se javiti putem e-maila: hrvatskimajur@gmail.com.

zadržati njihovu pažnju. Programi moraju biti pažljivo osmišljeni i prilagođeni njihovim interesima. Trudimo se da aktivnosti ne budu prezahtjevne, nego zanimljive i pristupačne. Pokazalo se da su jednostavniji i jasnije koncipirani programi često i najuspješniji jer tada veći broj mladih odluči sudjelovati.

KUŽIŠ?!: Može li se svatko uključiti u rad Udruge i na koji način?

S radošću ćemo prihvatiti svakoga tko nam se javi. Naša Udruga ovdje je za mlade – srednjoškolce, studente, ali i mlade radnike. Otvoreni smo za sve koji žele surađivati i uključiti se u naš rad. Mogu nam se javiti putem društvenih mreža, doći na naše aktivnosti ili stupiti u kontakt s nama preko drugih članova. Vrata Udruge su otvorena i vjerujemo da svatko tko želi može pronaći svoje mjesto u našim programima.

KUŽIŠ?!: Tko financijski podupire rad Udruge i koliko je važna projektna potpora?

Rad Udruge ponajviše se financira putem projekata Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatskog nacionalnog vijeća te povremeno kroz projekte Vlade AP Vojvodine.

Projektna potpora izuzetno je važna jer nam omogućuje realizaciju planiranih aktivnosti i kontinuirani rad s mladima. Bez takve potpore bilo bi znatno teže ostvariti sve ono što planiramo.

KUŽIŠ?!: Koji su planovi Udruge za budućnost?

Planova je mnogo, ali uvijek nastojimo realno gledati na ono što je ostvarivo. U narednom razdoblju planiramo nastaviti s provođenjem naših manifestacija, raditi na njihovu unapređivanju te još više osluškivati mlade i njihove potrebe. Želimo njihove želje utkati u naše projekte i tako zajedno graditi budućnost Udruge. Naš cilj je kroz godine rasti, razvijati se te mladima biti podrška i oslonac.

Josipa Dulić

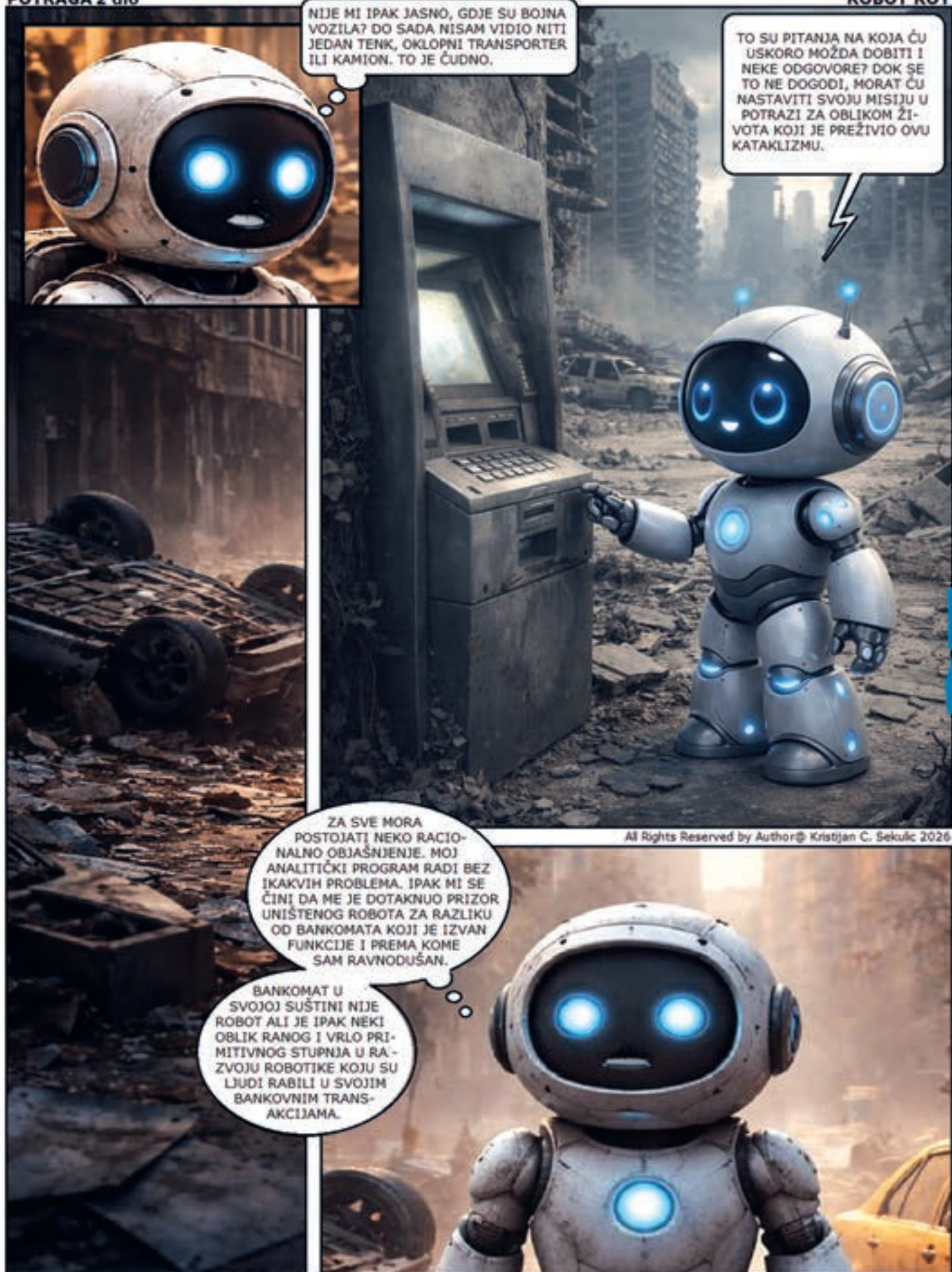
TAMO SE NA
200 METARA NALAZI
NEŠTO ŠTO UOPĆE NE
PRIPADA OVOM PROSTORU
USPRKOS KAOSU.

?!

TO JE ROBOTI
JURIŠNI MODEL WAR X1
KOJI JE KORISTILA VOJSKA
SJEDINJENIH DRŽAVA U SLUČAJU
KADA BI NEPRIJATELJ PROBIO CRTU
OBRANE ILI UKOLIKO NE BI BILO
DOVOLJNO LJUDSTVA ZA IZVEDBU
OBRANE STRATEŠKIH CILJEVA.
SVAKO KORIŠTENJE ROBOTA
ZNAK JE KAKO JE LJUDSKI
FAKTOR ZAKAZAO.

DA SAM LJUDSKO
BIĆE MOGAO BIH REĆI:
"OSJEĆAM SE ČUDNO DOK
GLEĐAM SVOG SUBORCA
KAKO LEŽI MRTAV". ALI JA
SAM SAMO MALI ROBOT
KOJI GLEDA DRUGOG
ROBOTA.

USPRKOS
PROGRAMU U KOJI SU
UTISNUTE I NEKE EMOCIJE
KAO SJEĆANJA MOG TVORCA,
KAO ROBOT NE MOGU IMATI
NIKAKVIH EMOCIJA PREMA
DRUGOM ROBOTU. DA LI JE
U PITANJU ANOMALIJA
ŠTO MI NIJE POSVE
SVEJEDNO?

Ljubav, zaljubljenost i velika zbrka: što zapravo slavimo na Valentinovo?

Valentinovo dođe svake godine i sa sobom povuče cijelu jednu industriju poruka o ljubavi: srca, ruže, plišani medvjedići... Netko »hejta«, netko ima još jedan izgovor za trošenje, a svima nam ostane cijeli niz zablude i krivih uvjerenja oko toga što je ljubav. Ovaj tekst bavi se upravo tom zbrkom.

Zaljubljenost vs. ljubav

Marketing Valentinova govori o ljubavi, ali sadržaj poruka gotovo uvijek opisuje zaljubljenost. Intenzitet, idealizacija, osjećaj da je druga osoba sve. Zaljubljenost ima svoju snagu i svoju kemiju. Ona pokreće, nosi, daje osjećaj posebnosti. Problem nastaje kada se taj početni intenzitet počne tretirati kao mjerilo ljubavi. U kliničkom radu često se vidi koliko ova zbrka stvara patnje. Ljudi misle da je ljubav ono što se osjeti na početku, pa kad se intenzitet promijeni, zaključuju da je ljubav nestala. Ili još češće, pokušavaju održati intenzitet pod svaku cijenu. Često se čuje: »Ali na početku je bilo...« Jeste, bilo je...ali to je bilo zaljubljanje. Ljubav se ne gradi na stalnoj uzbuđenosti, nego na kapacitetu da se ostane u odnosu i kad stvari nisu uzbudljive.

»Ali mi smo jako bliski, sve si govorimo«

Druga česta zablude o ljubavi jest ideja potpune otvorenosti. Sve se dijeli, sve se zna, granica nema. Interakcija u takvim odnosima često izgleda kao detaljno izvještavanje o svakoj sitnici u danu, svakoj misli i slično. Ljubomora također može biti dio ovakve dinamike kao i različiti oblici kontroliranja druge osobe. U odnosima u kojima se »sve dijeli« postavljanje granica se često doživljava kao prijetnja opstanku odnosa ili kao odbacivanje.

Iako takva konstantna interakcija na prvu može izgledati kao ljubav ona je, paradoksalno, upravo pokazatelj izostanka ljubavi. Da bismo mogli biti bliski (voljeti i biti voljeni), moramo biti dovoljno zreli. Ako smo dovoljno zreli, to znači da imamo zdrave granice. Ako granica u odnosu nema – nema ni zrelosti ni bliskosti, a time ni zrele odrasle ljubavi.

»Ne mogu bez nje/ga« i druge dramatične priče

Intenzivne emocije, svađe, odlasci, suze, dramatična mirenja često se tumače kao dokaz velike ljubavi. U takvim se odnosima »ljubav« mjeri onim »umrijet ću bez nje/ga« osjećajem.

No, »umrijet ću bez nje/ga« osjećaj je češće indikacija zastoja u nekim razvojnim fazama (separacije i individuacije) nego pokazatelj ljubavi. Česte drame, svađe, mirenja ukazuju na disfunkcionalnost odnosa. Nemogućnost smirenog rješavanja problema i strah od odbacivanja upućuju na manjak kapaciteta za regulaciju emocija i manjak kapaciteta za bliskost. Slično vrijedi i za odnose u kojima se izbjegavaju razgovori o problemima – u njima opet površni mir zamjenjuje stvarni kontakt.

Ljubav se vidi u načinu na koji rješavamo probleme, iskazujemo što nam ne odgovara, možemo pokazati ljutnju na odgovarajući način, čuvamo svoje granice i poštujemo tuđe. Vidi se u načinu na koji se nosimo s razlikama, frustracijama i granicama.

Što je ljubav?

Kad govorimo o ljubavi, često gledamo samo aktualni odnos. Partner, partnerica, problemi koji se događaju sada. No, temelj odnosa nastaje puno ranije. Kapacitet za bliskost, ali i kapacitet za to da budemo svoji u odnosu, razvijaju se u ranim danima života. Tada usvajamo doživljaje sebe i drugih ljudi koji kasnije utječu na sve naše odnose i na to kakve ćemo partnere (nesvjesno) odabirati.

Pa ako se iznova i iznova zatičemo u burnim odnosima ili jednim te istim problemima koji se stalno javljaju u odnosu – odgovor najvjerojatnije nije u ljubavi ili u manjku ljubavi, nego u manjku kapaciteta za bliskost. I tek će se razvojem tog kapaciteta stvoriti uvjeti za zrelu ljubav. Jer, ljubav nije Valentinovo, nije stalno uzbuđenje, nije plišani medo nakon svađe. Ljubav je kapacitet. Kapacitet za bliskost, ali i za odvojenost. Kapacitet da se ostane prisutan kad je ugodno i kad je teško. Kapacitet da se ode iz toksičnog odnosa. Ljubav se ne dokazuje dramom, kontrolom ili stalnom brigom. Ona se vidi u mogućnosti da budemo svoji i da drugima dopustimo isto. To je tiha, ali snažna kvaliteta odnosa.

Marina Balažev, prof. specijalizantica transakcijske analize, smjer psihoterapija

Kako je 14. veljače postao dan ljubavi

Svake godine 14. veljače milijuni ljudi diljem svijeta slave Valentinovo – razmjenjuju poklone, ljubavne poruke i provode vrijeme s voljenim osobama. Danas ga prepoznavamo kroz srca, cvijeće i romantične geste, no njegova povijest seže stoljećima unatrag i krije mnogo zanimljivih priča.

Poznato je da se 14. veljače na Dan zaljubljenih obilježava i spominje kršćanski svetac sveti **Valentin**. Postoji više legendi o svetom Valentinu, no najpoznatija priča vezana je za svećenika iz Rima iz 3. stoljeća. U to je vrijeme car **Klaudije II.** zabranio brakove za mlade vojnike, vjerujući da će tako biti bolji ratnici. Svećenik Valentin, međutim, potajno je vjenčavao parove, vjerujući u moć ljubavi. Kada je car saznao za Valentinove postupke, naredio je njegovo pogubljenje 14. veljače, čime je taj dan postao dan sećanja na njega, a kasnije i blagdan ljubavi.

Iako je Valentinovo povezano s kršćanskim svecem, neki povjesničari vjeruju da ovaj datum potječe iz još starijih tradicija. U starom Rimu sredinom veljače slavio se festival *Luperkalija*, poganski ritual koji je uključivao obrede plodnosti i povezivanje parova. Kada je kršćanstvo postalo dominantna religija, mnogi poganski običaji pretvoreni su u kršćanske blagdane, pa se smatra da je Dan Svetog Valentina preuzeo dio tih drevnih rituala.

Različite tradicije u svijetu

Tijekom srednjeg vijeka Valentinovo je postalo popularno među europskim plemstvom, a prve

ljubavne čestitke pojavile su se u Engleskoj u 15. stoljeću. Najstarija sačuvana čestitka za Dan zaljubljenih datira iz 1415. godine, a napisao ju je vojvoda od Orleansa dok je bio zatvoren u londonskom Toweru. U jednoj od svojih pjesama svojoj supruzi vojvoda piše: »Je suis déjà d'amour tanné, ma tres douce Valentinée...« što se prevodi kao »Već sam umoran od ljubavi, moja vrlo slatka Valentininka...«. Originalna čestitka čuva se u Britanskoj knjižnici u Londonu. Do 18. i 19. stoljeća običaj darivanja ljubavnih poruka proširio se među širim slojevima društva, a industrijska revolucija donijela je masovnu proizvodnju Valentinovih čestitki.

U različitim dijelovima svijeta ovaj blagdan slavi se na različite načine. U zapadnim zemljama, poput SAD-a, Velike Britanije i Francuske, parovi razmjenjuju poklone, ruže i čokoladu, dok su u Japanu žene te koje daruju čokoladu muškarcima, a muškarci im uzvraćaju poklone mjesec dana kasnije. U Južnoj Koreji postoji čak i »Crni dan«, kada samci koji nisu dobili poklone jedu crne rezance.

Valentinovo danas

Danas je Valentinovo globalni fenomen – prodaja čestitki, cvijeća, čokolade i raznih poklona doseže ogromne iznose. Ipak, prava vrijednost ljubavi ne mjeri se skupim darovima. Iskrena riječ, mala pažnja, zajednički trenutak ili jednostavna gesta često znače više od bilo čega što se može kupiti.

S. Ž.

»Cooltura« za srednjoškolce

20

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata nastavio je s priređivanjem programa *Cooltura* tijekom veljače 2026. godine kada su gosti ove ustanove bili učenici trećih razreda koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u subotičkim srednjim školama. Radi se o učenicima iz Politehničke škole, Gimnazije *Svetozar Marković* i Srednje medicinske škole.

Cooltura je projekt osmišljen s ciljem upoznavanja i očuvanja kulturne baštine Hrvata u Srbiji u sklopu kojega Zavod poziva škole koje imaju nastavu na hrvatskom jeziku kako bi se učenici upoznali s kulturnom tradicijom i suvremenom kulturom Hrvata u Srbiji te s radom ove institucije.

Predvođeni profesorica hrvatskog jezika **Morenom Rendulić** i **Mirjanom Milođanović** srednjoškolci su posjetili Zavod u trima terminima tijekom veljače 2026. godine. U uvodnom dijelu programa v. d. ravnatelja **Josip Bako** predstavio im je rad i djelovanje Zavoda koji više od petnaest godina radi na istraživanju, očuvanju i promociji kulture hrvatske zajednice u Srbiji. Učenici su potom poslušali prezentaciju na temu *Materijalna kulturna baština Hrvata u Srbiji* koja je bila uvod za kviz na istu temu, a koji je održao i

koordinirao stručni suradnik u Zavodu **Branimir Kopilović**. Stručna suradnica ZKVH-a **Natalija Stantić** predstavila je natječaj Zavoda *Snimi kratki film mobitelom* koji traje do 1. lipnja 2026. godine. Učenici su tako mogli doznati sve o načinu snimanja i mogućim idejama za scenarij filma o materijalnoj kulturnoj baštini. Srednjoškolci su imali prilike pokazati svoje znanje o ovoj temi, a nauspjelijima uručene su simbolične nagrade (za prva tri mjesta).

ZKVH će i narednih godina nastaviti s programom *Cooltura* kako bi svoje djelovanje i misiju približio i budućim naraštajima, učenicima nastave na hrvatskom jeziku u Vojvodini, navode u ZKVH-u.

K. U.

Ark: Survival Evolved

Prije nekoliko mjeseci prijatelj mi je kroz šalu spomenuo igricu *ARK: Survival Evolved*. Potpuno me je zaintrigirala kada sam ju počeo igrati. Kada se 2017. godine službeno pojavio na tržištu, *ARK: Survival Evolved* već je iza sebe imao snažnu »early access« fazu i zajednicu koja je znala da se ne radi o još jednoj prolaznoj survival igri. Studio *Studio Wildcard* odlučio je spojiti dvije stvari koje su dotad rijetko funkcionirale zajedno – brutalnu borbu za preživljavanje i dinosaure. Rezultat je bio naslov koji je istovremeno fascinirao, frustrirao i zarazio milijune igrača.

Radnja je jednostavna u teoriji: budite se na tajanstvenom otoku punom prapovijesnih stvorenja, bez objašnjenja, bez uputa, bez milosti. U praksi, *ARK* je sve samo ne jednostavan. Igrač mora skupljati resurse, izrađivati oružje i alate, graditi sklonište, loviti – ali i pripitomljivati dinosaure koji postaju ključ opstanka. Sustav »craftanja« dubok je i zahtijeva planiranje. Od drvene kolibe do metalne tvrđave sve je rezultat rada, organizacije i vremena. Upravo taj spor, gotovo surov tempo razvoja čini *ARK* posebnim. Ovdje se ništa ne dobiva lako, a kada izgubite sve jer vas je napao T-Rex ili suparničko pleme, gubitak boli stvarno.

Dinosauri kao saveznici

Najveća snaga igre leži u sustavu pripitomljavanja životinja. Više od stotinu različitih vrsta – od malih dodo ptica do gigantskih reksova i letećih pteranodona – moguće je uhvatiti i pripitomiti. Svaka vrsta ima specifične sposobnosti: jedni skupljaju resurse brže, drugi su idealni za borbu, treći za transport. Taj odnos između igrača i dinosaura postaje srž iskustva. Ne radi se samo o »alatima«, već o resursima koje ulažete, štitite i razvijate. Kada izgubite moćnog dinoa

kojeg ste satima pripitomljavali, to nije samo mehanički gubitak – to je emocionalni udarac.

ARK se može igrati solo, ali njegova prava dimenzija dolazi u multiplayeru. Igrači se udružuju u plemena, grade baze, ratuju, sklapaju saveze i izdaju jedni druge. Na PvP serverima vlada gotovo darvinistička logika – opstaju samo organizirani i uporni. Upravo taj element socijalne dinamike dao je igri dug život. Iako tehnički nije bila savršena – bugovi, problemi s optimizacijom i serverima pratili su je godinama – zajednica je ostala aktivna. »Modding« scena dodatno je proširila sadržaj, a kasnije su stigli i brojni DLC-ovi poput *ARK: Scorched Earth* i *ARK: Aberration*, koji su donijeli nove biome, stvorenja i mehanike.

Kako je prošla na tržištu?

ARK je komercijalno bio veliki uspjeh. Prodan je u milijunskim nakladama, a u vrhuncu popularnosti brojao je stotine tisuća aktivnih igrača na platformi *Steam*. Iako su ga kritičari često prozivali zbog tehničkih problema, publika mu je oprostila mnogo – jer je nudio nešto drugačije.

Kasnije je serijal dobio i nastavak, *ARK: Survival Ascended*, kao i najavljeni *ARK 2*, što pokazuje koliko je koncept i dalje relevantan.

Međutim, *ARK* nije igra za svakoga. Traži strpljenje, vrieme i toleranciju na frustraciju... ali za one koji prihvate njegova pravila, nudi jedno od najintenzivnijih »survival« iskustava na tržištu. Spoj primitivne borbe za opstanak, napredne tehnologije i prapovijesnih čudovišta stvorio je naslov koji je obilježio cijelu jednu fazu žanra. Ako voliš igre u kojima svaki napredak moraš zaslužiti, *ARK* te neće maziti, ali će ti dati priču koju ćeš dugo pamtit.

Ivan Ušumović / FOTO: playark.com

»Scrimp Chic« — revolucija u ormaru

22

»S crimp Chic«, u doslovnom prijevodu »škrt(i) stil«, novina je u globalnom svijetu street stylea, gdje je naglasak na tome da trendovi dolaze i prolaze, a mi se trebamo potruditi kupovati manje, birati pametnije i nositi dulje komade odjeće koje izaberemo za sebe. Za generaciju koja odrasta uz brzu modu, online popuste i svakodnevne »must have« komade s TikToka i Instagrama, održivost može postati novi izazov koji će mladi, vjerojatno i iz bunta, prihvatiti.

Manje komada, više stila

Iako naziv trenda »Škrtica šik« može zvučati kao da potiče škrtost, on zapravo ne znači biti cicija, nego biti svjesniji sebe i svojih potreba. To je stil koji poručuje da nije nužno imati pun ormar odjeće koju smo odjenuli samo jednom, već nekoliko kvalitetnih komada koje kombiniramo na više načina. Oversize sako iz second hand trgovine, tenisice koje nosimo godinama, traperice koje smo sami prepravili – to je estetika koja spaja kreativnost i odgovornost.

Od potrošnje do odgovornosti

Brza moda funkcionira po principu proizvedi brzo, prodaj jeftino, zamijeni još brže. No, ta brzina ima cijenu:

ogromnu potrošnju vode, zagađenje i tone tekstilnog otpada. Upravo zato trebali bismo sve češće razmisliti prije kupnje: treba li mi ovo zaista? Koliko ću puta to odjenuti? Mogu li posuditi, zamijeniti ili kupiti rabljeno?

Modna industrija druga je na popisu najvećih zagađivača u svijetu. Svjesna kupnja podrazumijeva provjeru materijala, podršku domaćim brendovima i izbjegavanje impulzivnih kupnji tijekom velikih rasprodaja. Umjesto pet jeftinih majica, jedna kvalitetna, koja traje sezonama, postaje pametniji izbor.

Postali smo mali sakupljači odjeće koju ne nosimo ili od koje nam je žao oprostiti se, a upravo tu nastaje problem. Iz svega toga možemo zaključiti da osobni stil nije u količini, nego u stavu i umijeću kombiniranja onoga što već imamo na jedinstven, sebi svojstven način. Biti drugačiji znači ne nasjedati na svaki trend, već graditi vlastiti izraz – odgovorno i kreativno.

Manje je više

Ovo je tema koja neće niti može promijeniti svijet, nažalost, ali može promijeniti pogled pojedinca na stvari oko sebe i na ono što mu zaista treba, a to će svakako biti jedna mala pobjeda. Zapamtite: birajte pametno jer manje je više!

Milijana Nimčević

PREPORUKA

Jakov Jozinović

GLAZBA

Nakon što je krajem prošle godine objavio prvi singl *Polje ruža* i u rekordnom roku rasprodao čak pet koncerata u beogradskom *Sava centru* (uz dodatni, šesti termin 18. travnja) **Jakov Jozinović** predstavlja novu pjesmu simboličnog naslova *Ja volim*. Singl dolazi uoči početka njegove velike regionalne turneje *Ja za čuda letim*, u jednom od najintenzivnijih razdoblja njegove karijere. Pjesma je premijerno objavljena 3. veljače, a već sredinom mjeseca bilježi više od pet milijuna pregleda na YouTubeu. Na društvenim mrežama brzo se nametnula i kao jedna od najčešće korištenih glazbenih podloga u objavama i videima.

Tekst i glazbu potpisuju Jakov Jozinović, **Iaurakojapjeva** i **Matt Shaft**, dok produkciju i aranžman potpisuje **Marko Palameta**, koji pjesmi daje moderan i emotivno snažan zvuk, oslonjen na Jakovljev prepoznatljiv vokal i izravnu, osobnu poruku. Za vizualni identitet i režiju spota ponovno su zaslužni **Danko Šimunović** i **Pave Elez**.

Nakon rasprodanih koncerata diljem regije Jakov 14. ožujka stiže i u Novi Sad, potvrđujući status jednog od trenutno najtraženijih mladih izvođača na regionalnoj sceni. Ako je suditi po reakcijama publike, *Ja volim* još je jedan korak u njegovu brzom usponu.

K. U.

Svadba

FILM

Svadba je nova hrvatsko-srpska komedija **Igora Šeregija** koja je odmah po dolasku u kina postala jedan od najgledanijih hrvatskih filmova u povijesti. Film prati Miljenka (**Rene Bitorajac**), uspješnog poduzetnika, koji na svoj rođendan saznaje da mu posao ide prema bankrotu, dok mu iz Londona stiže vijest da je njegova kći Ana trudna i zaručena za Nebojšu, sina srpskog ministra. Taj povod dovodi do susreta dvije obitelji – zagrebačke i beogradske – u kojem se nizom komičnih i napetih situacija ispituju običaji, očekivanja i međusobne razlike.

Pojava Vuka (**Dragan Bjelogrić**) dodatno zakomplicira odnose, dok ostatak glumačke ekipe koju čine **Linda Begonja**, **Vesna Trivalić**, **Roko Sikavica**, **Anđelka Stević Žugić**, **Marko Grabež** i drugi, unosi humor, balkanski šarm i živost u svaku scenu. Film detaljno prati sukobe, nesporazume i reakcije likova tijekom organizacije svadbe.

Iako obiluje smijehom i urnebesnim situacijama, srž ovog filma je u poruci o zajedništvu i razumijevanju unatoč razlikama. Kroz smijeh, *Svadba* pokazuje da prava veza i obiteljski odnosi nisu savršeni trenuci, nego proces u kojem se ljudi, strpljivo i iskreno, povezuju i pronalaze zajednički jezik u životnim izazovima.

K. Ivković Ivandekić

Monine oči

KNJIGA

Thomas Schlessler u romanu *Monine oči* donosi toplu i dirljivu priču o djevojčici Moni i njezinu djedu koji, suočeni s teškom životnom situacijom, pronalaze utjehu i snagu u umjetnosti. Roman je pisan jednostavno, ali istodobno nosi snažnu emotivnu poruku o važnosti obitelji, razumijevanja i zajednički provedenog vremena.

Radnja prati Monu koja postupno gubi vid, a njezin djed odlučuje joj u ograničenom vremenu pokazati najvažnija umjetnička djela kako bi ih mogla »zapamtiti srcem«. Zajedno obilaze muzeje i razgovaraju o slikama, a kroz ta putovanja ne uče samo o umjetnosti, nego i o životu. Svaka slika postaje povod za razgovor o hrabrosti, ljubavi, strahu i nadi. Autor na jednostavan način prikazuje koliko umjetnost može biti bliska i razumljiva svakome od nas. Ona u romanu nije nešto nedostižno ili rezervirano samo za stručnjake, nego prostor u kojem pronalazimo utjehu i smisao. Posebnu vrijednost knjizi daje odnos između djeda i unuke, prožet toplinom, strpljenjem i dubokim međusobnim povjerenjem. *Monine oči* roman su koji se čita s lakoćom, ali u čitatelju ostavlja snažan i trajan dojam.

J. Dulić

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVOĐANSKIH HRVATA

RASPISUJE

NAGRADNI NATJEČAJ ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

SNIMI KRATKI FILM MOBITELOM

O MATERIJALNOJ KULTURNOJ
BAŠTINI HRVATA U SRBIJI

Predstavite materijalnu
kulturnu baštinu
svoje sredine!

TEME:

Arhitektura

- Sakralni objekti: crkve, kapele, samostani, njihov vanjski i/ili unutrašnji izgled
- Narodno graditeljstvo: salaši i stare obiteljske kuće (građanske i seoske)
- Objekti javne namjene: sjedišta udruga i ustanova, domovi kulture

Kiparstvo

- Djela hrvatskih kipara/ica u javnom prostoru Srbije (spomenici, spomen-obilježja i poprsja)
- Kipovi u sakralnim objektima
- Križevi krajputaši

Slikarstvo

- Djela hrvatskih slikara/ica u muzejima, galerijama, sakralnim objektima (oltarne slike) i u privatnom vlasništvu
- Slike od slame

Natječaj traje od 30. 1. 2026. do 1. 6. 2026.

**Osvoji vrijedne nagrade.
Glavna nagrada MOBITELE!**

Upute o izradi i slanju filmova na www.zkvh.org.rs/aktualnosti/natjecaji
ili skeniraj QR kod.